

Sähköposti: maanantai 4. maaliskuuta 2024 15.49

Lähtettäjä: Bondestam Orian (MMM) <Orian.Bondestam@gov.fi>

Aihe: Tilannekatsaus Tornionjoen kalastusneuvotteluista 2024

Hyvät Tornionjoen kalastuksen sidosryhmät,

Tällä viestillä haluamme informoida neuvotteluissa esille tulleista muutosehdotuksista, jotka koskevat Tornionjoen kalastussääntöä vuodelle 2024.

Suomi ja Ruotsi neuvottelivat 28.2.2024 Torniossa vuodeksi 2024 kalastussäännöstä poikkeavista määräyksistä Tornionjoelle. Neuvotteluja varten kuultiin Luken ja SLU:n tutkijoiden tilannekatsaus Tornionjoen kalakantojen tilasta. Lisäksi neuvotteluja edelsi yhdessä rajajokikomission kanssa 27.2. käyty keskustelu kalastusmääräysten vuosittaisista muutostarpeista.

Ruotsin kanssa pidetyissä neuvotteluissa todettiin, että lohikannan tila on huolestuttava ja että se edellyttää uusien tehokkaiden säätelytoimien käyttöönottoa. Arviot tulevan kesän lohivilanteesta eivät myöskään lupaa käännettä parempaan. Vuonna 2023 lohien nousu Tornionjokeen oli tunnetusti hyvin heikkoa. Tämä johtui etenkin 2-vuotiaiden lohien hyvin vähäisestä määrästä. Lisäksi kossien määrä oli pieni, mikä ennustaa heikkoa 2-vuotiaiden nousua ensi vuonna. Ja kolmantena tekijänä Etelä-Itämeren lämpötila talvikuukausina on tänä vuonna ollut keskimääräistä alhaisempi, mikä on Tornionjoella yleensä johtanut siihen, että pienempi määrä syönnösalueen lohista lähtee kutuvaellukselle seuraavana kesänä.

Siksi on todennäköistä, että suurten 4 - 5 vuotta merellä vaeltaneiden lohien merkitys kutukannalle on paljon suurempi kuin yleensä. Seurantatietojen perusteella kalastus kohdistuu näihin lohiin etenkin kalastuskauden alussa nousuvaiheessa sekä uudelleen kalastuskauden lopussa kun ne ovat asettuneet kutupaikoilleen vesistön latvaosissa.

Tässä tilanteessa keskusteltiin säätelykokonaisuudesta, joka sisältäisi seuraavanlaisia toimia:

- Lohen kalastuskauden lyhentäminen siten, että kausi alkaisi lauantaina 8.6. keskipäivällä ja päättyisi pari viikkoa nykyistä aikaisemmin, eli 16 elokuuta. Tällä tavalla pyrittäisiin suojelemaan alkukaudella jokeen nousevia arvokkaita suuria lohivaiheita ja loppukaudella samoja yksilöitä latva-alueiden kutualueilla. Alkukauden rajoitusta on laajasti kannatettu aiemmin annetuissa lausunnoissa, mutta kalastuskauden lyhentäminen loppukaudesta on uusi neuvotteluissa esille nousut elementti.
- Spinnflugakalastuksen kalastuskautta siirrettäisiin vastaavasti nyt käytössä olevasta kaudesta, jos kalastuskauden alkua päädytään siirtämään.
- Lisäksi keskusteltiin mahdollisuudesta kieltää lohien kalastus joessa keskiyöstä aamuun kello 8.00. Tämäkin oli uusi elementti ja eri kellonaikoja harkittiin. Tällainen jokapäiväinen rajoitus vähentäisi pyyntiponnistusta kaikissa lohien pyyntimuodoissa joessa (vapakalastus, lohien lippous, kulkuverkkokalastus).

- Samoin keskusteltiin mahdollisuudesta rajoittaa vapojen määrää veneeltä kalastettaessa enintään kolmeen, lähinnä Ruotsista tehty ehdotus liittyy kalastuksenvalvonnan havaintoihin siitä, että käytettäessä useita vapoja sivusaaliina saatavien harjusten käsittely on kovakouraista ja se aiheuttaa sivusaaliskuolleisuutta jota on tarpeen vähentää lohen kalastuspaineen pienentämisen lisäksi.
- Myös nostokoukun käyttömahdollisuuden tarpeellisuus nousi keskustelussa esille tilanteessa, missä meritaimenia joudutaan vapauttamaan aiempaa enemmän tai mikäli lohen valikoivaa kalastusta pitäisi suosia tulevina vuosina.
- Molemmat osapuolet katsoivat myös, että lupakäytäntöjä on tulevina vuosina syytä kehittää siten, että ne mahdollistaisivat nykytilannetta paremmin reagoinnin lohikannan muutoksiin esimerkiksi mahdollistamalla kalastuksen ohjaamisen kalastuskauden sisällä nykyisenkaltaisessa tilanteessa. Kehittäminen parantaisi myös mahdollisuuksia kausikiintiöiden käyttöön tulevaisuudessa.
- Suomi katsoi neuvotteluissa, että lohikannan tilanne edellyttäisi myös lohenkalastuksen rajoittamista sopimusalueen merialueella, esim. myöhentämällä kalastuksen aloitusta ja/tai rajoittamalla käytettävää rysämäärää. Tämä osoittautui myös tällä neuvottelukierroksella kovin vaikeaksi. Merikalastus on jo pitkään aloitettu 17 kesäkuuta, kun se jokialueella on alkanut 1.6. Lisäksi merikalastusta rajoittavat historiallisen pienet lohikiintiöt sekä molempien maiden eri säätelykäytännöt. Ruotsi huomautti lisäksi, että sopimusalueella suurempi osa Tornionjoen lohesta pyydetään nykyään joesta.

Sidosryhmät voivat kommentoida edellä mainittuja asioita 8.3. mennessä. Neuvottelut Ruotsin kanssa viedään päätökseen maaliskuun loppuun mennessä.

Ystävällisin terveisin,

Orian Bondestam ja Tapio Hakaste